

שאלון היכרות עם תלמידים ששפת הבית שלהם אינה עברית

שאלון זה נועד לסייע למורה להכיר את התלמידים שהשפה המדוברת בביתם אינה עברית. בישראל לומדים תלמידים רבים שחשופים בבית לשפה נוספת פרט לעברית, גם אם אינם עולים חדשים וגם אם הם שולטים בעברית.

באמצעות השאלון נוכל להעמיק את היכרותנו עם התלמידים על אודות השפות שהם דוברים ועל אודות מידת החשיפה שלהם לעברית מעבר לשעות הלימודים. נוכל גם להכיר טוב יותר את הסביבה הלשונית והתרבותית שבה הם חיים וגדלים.

השאלון יכול לסייע ב:

- א. פיתוח מודעות לחסכים אפשריים של התלמיד בשפה העברית ובידע התרבותי הקשור בה (כגון: אוצר מילים וידע הנוגע לתרבות יהודית-ישראלית).
- ב. כמצע לשיחה ופיתוח דיאלוג עם התלמיד וכבסיס להעצמתו ולשיפור הקשר האישי איתו ועם משפחתו.

הנחיות להעברת השאלון

מועד ההעברה:

מוצע להעביר שאלון זה בתחילת השנה לצורך היכרות טובה יותר של מחנכת הכיתה עם תלמידיה. אפשרות נוספת היא להעבירו לקראת יום ההורים, דבר שיסייע למורה להתכונן למפגש עם הורי התלמידים (לדאוג לאפשרויות תרגום, להכין את תוכן המפגש בשפה פשוטה וכולי).

אופן ההעברה:

העברה כיתתית: אם יש בכיתה קבוצת תלמידים שמדברים שפה אחרת מעברית, מומלץ להעביר את השאלון לכל הכיתה. זוהי הזדמנות לשוחח עם הכיתה על הגיוון השפתי שקיים בה, לפתח שיחה על היתרונות שבדבר והעושר שהוא מביא לכיתה. זו גם הזדמנות להעצים תלמידים. חשוב שהשיחה המקדימה תהיה בעלת נימה חיובית, כדי שתלמידים לא יתביישו לשתף באופן כן.

העברה פרטנית: אם יש רק תלמידים בודדים שבביתם אינם מדברים עברית, המורה יכולה להעביר את השאלון במסגרת אישית/קבוצה קטנה. גם במקרה זה מומלץ לקיים שיחה מקדימה שבה יוסבר מדוע מועבר השאלון וליצור תחושה של רצון להכיר את התלמידים ולהעצימם.

הוראות העברה לתלמידים:

שלב א: שיחה מקדימה על מטרת השאלון וחשיבותו לצורך היכרות טובה יותר של המורה עם התלמידים ועם העושר השפתי והתרבותי שהם מביאים לכיתה.

שלב ב: הדגמה והנחיה: המורה תבצע הדגמה. המורה יכולה לספר על עצמה ולהדגים כיצד היא מבצעת את הדירוג בשאלון. חשוב לשמור על נימה שמעודדת פתיחות.

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

אפשר להקרין את השאלון או לכתוב היגד או שניים על הלוח ולהדגים כיצד למלא אותו.
אם מתעוררת השאלה, מומלץ להסביר לילדים שלא לכלול בשאלון שפות שנלמדות כשפות זרות בבית הספר (אנגלית/ערבית) אלא להתמקד בשפה המדוברת בבית.

שלב ג: שלב ההעברה:

התלמידים יכולים למלא את השאלון על דף או ליצור טופס מקוון.
מומלץ שהמורה תקריא את ההיגדים ותסייע לתלמידים במילוי השאלון במידת הצורך.
שלב ד: לאחר איסוף המידע: מומלץ לשתף את התלמידים בממצאים בקצרה.
מוצע להתייחס לעובדה שהתלמידים שיתפו מעולמם, להודות להם על כך ועל האפשרות להכירם טוב יותר.

אפשר גם להתייחס לעובדה שבכיתה מדברים שפות אחדות ואולי לעודד תלמידים להדגים את הידע שלהם. חשוב ששיחה כזו תיצור יחס חיובי ומכבד לילדים, לשפות שהם דוברים ולתרבות שהם משתייכים אליה.

השפה שלי

שאלון לכיתות ד'ו'

המשפטים בשאלון מתייחסים לשפות שבהן אתם מדברים/משתמשים בבית ובבית הספר. קראו את המשפטים היטב וסמנו V בעמודה שמתאימה ביותר.

שם התלמיד/ה: _____

מסכים ביותר	מסכים מאוד	מסכים	מסכים מעט	לא מסכים בכלל	
5	4	3	2	1	
					<input type="radio"/> אני מדבר ¹ היטב עברית
					<input type="radio"/> אני קורא היטב בעברית
					<input type="radio"/> אני כותב היטב בעברית
					<input type="radio"/> אני יודע לדבר גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)
					<input type="radio"/> אני יודע לקרוא גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)
					<input type="radio"/> אני יודע לכתוב גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)

באיזו שפה ההורים שלך פונים אליך ומדברים איתך?
עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה אתה פונה אל ההורים שלך ומדבר איתם?
עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה אתה מדבר עם אחיך ואחותיך?
עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה אתה מדבר עם הסבים והסבתות שלך?

¹ לשון זכר מייצגת את כל המגדרים.

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

איזו שפה מדברים ברוב תוכניות הטלוויזיה/סרטונים שבהם אתה צופה?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה בעיקר אתה מדבר בהפסקות בבית הספר?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

האם אתה קורא ספרים בשעות הפנאי? באופן קבוע/ לעיתים רחוקות/ בכלל לא

אם כן, באיזו שפה?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

השפה שלי

שאלון לכיתות ב-ג

המשפטים בשאלון מתייחסים לשפות שבהן אתם מדברים/משתמשים בבית ובבית הספר. קראו את המשפטים היטב וסמנו V בעמודה שמתאימה ביותר.

שם התלמיד/ה: _____

מסכים מאוד	מסכים	לא מסכים בכלל	
			<input type="radio"/> אני מדבר עברית היטב
			<input type="radio"/> אני קורא היטב בעברית
			<input type="radio"/> אני כותב היטב בעברית
			<input type="radio"/> אני יודע לדבר גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)
			<input type="radio"/> אני יודע לקרוא גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)
			<input type="radio"/> אני יודע לכתוב גם בשפה אחרת (איזו שפה? _____)

באיזו שפה ההורים שלך פונים אליך ומדברים איתך?
עברית/ רוסית/ אמריקאית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה אתה פונה אל ההורים שלך ומדבר איתם?
עברית/ רוסית/ אמריקאית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית - אגף שפות
הפיקוח על הוראת העברית בקדם-יסודי וביסודי

באיזו שפה אתה מדבר עם אחיך ואחותיך?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה אתה מדבר עם הסבים והסבתות שלך?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה מדברים ברוב תוכניות הטלוויזיה שבהן אתה צופה?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

באיזו שפה בעיקר אתה מדבר בהפסקות בבית הספר?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____

האם אתה קורא ספרים בשעות הפנאי? באופן קבוע/ לעיתים רחוקות/ בכלל לא.

אם כן, באיזו שפה?

עברית/ רוסית/ אמהרית/ ערבית/ צרפתית/ אנגלית/ אחר: _____